

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Barbro Pradby ö. Folke Astvand*
 Härad: *Höke* Berättare: *Manny Nilsson*
 Socken: *Ysby* Berättarens yrke:
 Uppteckningsår: *1956* Född år *1890* i *Ysby*

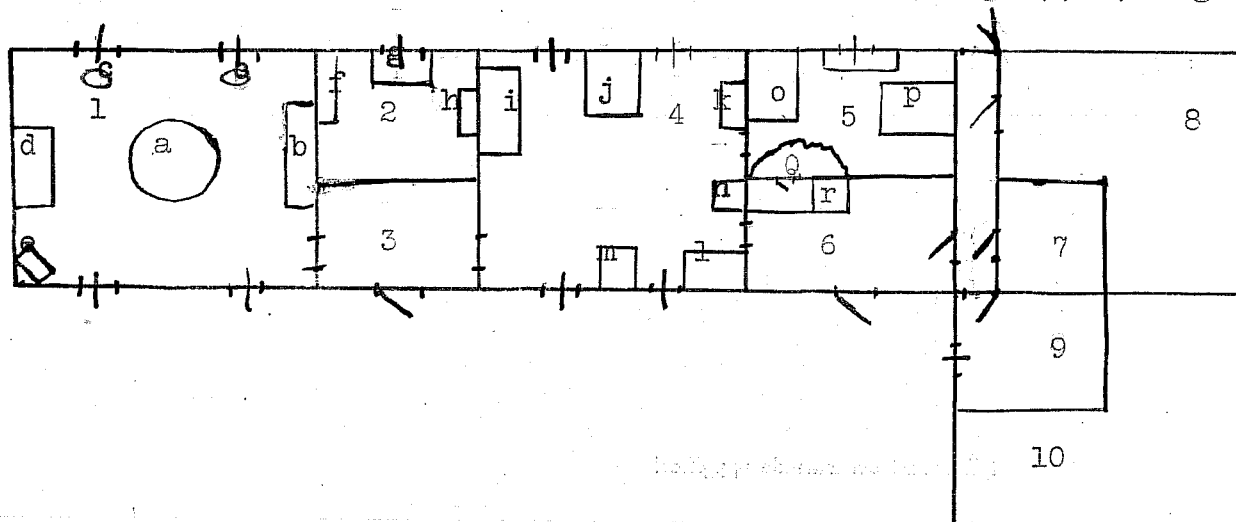
Monkagård s. 1.
 Heminredning. *s. 1-3.*
 Bröllop. *s. 3.*
 Begravning. *s. 3-4.*
 Sorgdräkt. *s. 4.*
 Julen. *s. 4.*
 Julbrev. *s. 4.*
 Böcker. *s. 4.*
 Poesiböcker. *s. 4*
 Symaskin. *s. 5.*
 Fotografer. *s. 5.*
 Ankomstvarsel. *s. 5.*
 Gastkramad. *s. 5.*
 Vättar. *s. 5.*
 Ramsor. *s. 5.*

ACC. N:R M. 16341:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Personliga data. Naemy Nilsson är född på Munkagård, som hennes föräldrar ägde och brukade. Hon är syster till fru Karl Jönsson (se uppt. nr ...) och till snickare Gunnar Nilsson (se uppt. nr. ...). Hon bor nu i hus i eller nära Ysby samhälle. Fr. Nilsson berättar gärna.

Heminredning. Då mina föräldrar var barn hade man sand och hackat enris på golvet. I min mors hem hade de i hennes barndom inbyggda sängar och sparlakan, berättade hon. Rummen i hennes hem kallades kammers, stugkammer och farstukammers. Mormor och morfar kom ihåg att man haft kalkade väggar. Munkagård var i min barndom kringbyggd. I boningshuset fanns 1) sal, 2) farsa kammare, 3) farstu, 4) stuan (stugan), 5) sängkammare

ACC. N:R M. 16341:2.

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och 6) kök. I vinkel med boningshuset var undantagslängan. Där var 7) skafferier, 8) ett stort brygghus, 9) pigkammare och 10) undantag. Möbleringen var ungefär så här: I salen (l) fanns ett runt bord (a) mitt i rummet, ett bokskåp (b), två fönsterbord (c), en soffa (d) och mors byrå (e) (troligen fanns även några stolar). I farsa kammare var bokhylla (f), ett bord (g) och en puff (h). I stuan hade vi soffa (i), klaffbord (j), en byrå (k), skänk (l) och ett annat bord (m). Dessutom fanns här sättugn (n). Här och där fanns också stolar. I sängkammaren fanns slutligen en gustaviansk säng (o) och en annan säng (p). Där var bakugn (q), järnspis (r), och arbetsbänk, golvet var av tegel. Av tegelsten var också golvet i den långa smala köksfarstun. På soffan och stolarna i salen var det någon slags röd ylledamast. Det fanns där också två avlånga stolar med vanligt tyg. Vi hade på den tiden mörka tapeter. Gardinerna som man använde till fest var köpta stärkta trådgardiner, annars hade man nog hemvävda. *) Det var långgardiner, tvärgardiner hade man bara tillfälligt när det ej var så noga, stackgardiner kallade mor det. I min ungdom började man använda draperier. Man hade alltid dukar på borden, vita eller kulörta. De var oftast virkade eller stickade av bomulls garn, *) Ofta gardiner m. röd rand, somliga vävde konstvävnad, munkabälte o.d.

ACC. N:R M. 16341:3.

3.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men de kunde också vara vävda av linne. Tidigare förekom bara knutna och vävda dukar. Vi hade alltid vit matduk. De vävdes av det grövsta garnet. I sängen hade man dyna på vintern och täcke och filt på sommaren. Madrassen var fylld med hackelse. Tidigare användes halm. Man hade krukväxter även på den tiden. Det var bl.a. nerium, pelargonier och fuxier. Man hade också lösa blommor i vaser.

Bröllop. Vid bröllop hade man bröllopskonfekt, man gjorde särskilt fina (pappers)karameller till brudparet. Man hade bl.a. södost, spettekakor och sockerkakor. Stora sockerkakor gjordes i bakugnen. Man drack vin efter kaffet före tåget till kyrkan. Man drack likaså vin sedan vid middagen, men endast till efterrätten. Det var sup till maten, annars hade de inte kunnat äda(äta)! Man började med punchbålar i slutet på 1800-talet. Förning förekom ungefär fram till denna tid.

Begravning. Begravningsmiddage har förekommit de sista 40 åren. Tidigare var det gåendes bord. Maten och drycken förr vid begravning var ungefär samma som vid bröllop (se ovan). Man fick liksom då kaffe och/eller vin innan man körde till kyrkan. Man hade också begravnings-

ACC. N:R M. 16341: 4.

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

konfekt och "namnkakor", småbröd med svart och vit glasyr med den dödes namn eller en bit av en psalmvers.

Sorgdräkt. Vita förkläde med bred fäll och långa band, gjorda av sockerduk, användes sist vid mormors begravning 1896. Man hade då även florklädd huvudduk. Detta bars i kyrkan och viss tid efter. Mormor hade haft vitt band om pannan första tiden efter begravning och sedan svart.

- O, Lena jag vill ej titta på dig, du ser ut som ett lik. -

Julen. Farmor gjorde pappersblommor och satte i vaser. Man hade mycket levande ljus (man använde då fotogenlampor). Mor satte in det runda bordet med duken, med möbelsnodder och tunga tofsar, och glitter. När jag var ett år fick jag en stor julängel i papper, gjord av Jenny Nyström. Så gick det om kring någon och sålde julbrev. De var en meter långa och hade bibliska motiv, Ungdomskvarnen, Människans åldrar etc.

Böcker. Folksagor och sägner berättades ej hemma. Det fanns ju böcker, och sagoböcker. August Bengtsson () hade bibliotek redan på 80-talet. Man läste Uppfinningarnas bok och Kristens resa.

Poesiböcker etc. På 90-talet blev det modernt med poesialbum, goda vänner skrev i dem. Vykortsalbum kom på modet c:a 1895-1900.

ACC. N:R M. 16341:5.

Symaskin har funnits i all min tid.

Fotografering. Det fanns fotograf tidigt i Halmstad, Engelholm och Hälsingborg. Mors mormor blev fotograferad 1872.

Folktro. Det kan bli varsel innan någon kommer hem. Mor hörde en gång far stanna utanför innan han var kommen. Där var en som trodde att han hade blivit gastakramad, för han kunde ej tala. De klädde av honom på ett särskilt sätt, sedan bäddade de ner honom. Han blev kry.

Vättar Man ska aldrig kasta ut något varmt utan att säga: "Plytta dig vätter, för jag kastar ut varmt."

Ramsor. Morgonglans och käringdans de varar inte till kväll.
Morgonragg och käringtragg de varar till kväll.

5.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV